

# JOSÉ VRIENS

Gestolen  
tijd



José Vriens

# Gestolen tijd



Uitgeverij Zomer & Keuning

## HOOFDSTUK 1

De regen sloeg in grote druppels tegen de ramen. Wat zacht aarzelend was begonnen, leek nu een stroom waaraan geen einde kwam. Het water dat van de ramen gleet, vertroebelde het zicht naar buiten. De lucht erachter was donker en zwaar. Een dreigende wolkenmassa kwam in rap tempo voorbij. Deze regen was slechts het begin van wat hun nog te wachten stond. Er werd een storm voorspeld, code oranje was afgegeven.

Zelfs door het dichte raam hoorde Bertie de storm naderen, het geloei en gehuil van de wind om de hoek van het huis. Dat was dan meteen het nadeel van hun vrijstaande huis; de wind had hier vrij spel.

Bertie huiverde en trok het dekbed nog iets dichtter om zich heen. De verwarming stond aan en het was absoluut niet koud in de slaapkamer, toch zat er een kilte in haar botten die zich niet liet verjagen door alle warmte om haar heen.

In de kamer naast de hare klonken stemmen, onder andere van Stefanie, de kraamhulp. Ze was aan het schoonmaken en had daarnet stof afgenomen in deze slaapkamer. Het hoge stemmetje van Romi kwam overal bovenuit, al kon Bertie niet precies verstaan wat ze zei. Haar dochtertje van bijna twee vond het prachtig om de kraamhulp met alles te helpen; met het verzorgen van haar nieuwe broertje, en zelfs poetsen vond ze schitterend.

Waar was Ron eigenlijk? Hoorde hij op dit tijdstip niet thuis te zijn? Moest hij geen boodschappen doen? Hij was weggegaan om nog even wat te doen op de zaak, had hij een paar uur geleden gezegd. Met een uurtje zou hij terug zijn. Die uurtjes van hem duurden vaak langer dan zestig minuten, wist Bertie inmiddels.

Stefanie mocht geen boodschappen doen, zij was er voor moeder en kind, kinderen in dit geval. Dat wist Ron toch?

Jammer dat het nog even duurde voordat haar moeder zou komen. Ze had beloofd een paar dagen te komen helpen in het jonge gezin, maar zolang er een kraamhulp in huis was, had dat geen enkele zin, dan liepen ze elkaar alleen maar in de weg, volgens haar moeder.

Vanwege de boerderij die ze niet zomaar in de steek konden laten en de afstand – van Julianadorp naar Roosendaal was dik twee uur rijden – was het niet zo eenvoudig om even hierheen te komen en te helpen. Net na de bevalling waren haar ouders wel even geweest om het nieuwe kleinkind te bewonderen.

Via de babyfoon hoorde Bertie geluid in de babykamer. Was Romi daar bezig of werd de baby net wakker? Nu alweer, verzuchtte ze in gedachten. Het was toch nog geen voedingstijd? Bertie wist het niet meer zo precies wanneer ze de baby voor het laatst had gevoed. Ze was na de laatste voeding in slaap gesukkeld. Afgelopen nacht had ze niet veel geslapen. Hoewel ze niet veel meer behoefde te doen dan hier wat te liggen en de baby te voeden, was ze na drie dagen nog altijd hondsmoe van de bevalling.

Beerend was vannacht een paar keer wakker geworden en had zijn zusje met zijn gehuil ook wakker gemaakt. Ron had natuurlijk overal doorheen geslapen en werd pas wakker toen de beide kinderen bij hen in bed lagen; Beerend aan de borst en Romi tegen Ron aan.

‘Je had me wakker moeten maken,’ had hij verontwaardigd gereageerd. ‘Dit hoeft jij nu toch nog niet te doen.’

Net of ze niet had geprobeerd hem wakker te krijgen. Het had geen zin kwaad op hem te worden, hij sliep overal doorheen. Romi had hij ook nooit gehoord als ze ’s nachts huilde, alleen in de eerste week vlak na haar geboorte, maar na een poosje was het nachtelijke gehuil kennelijk niet meer tot hem doorgedrongen.

‘Maak me dan wakker, je hoeft niet alles alleen te doen,’ zei hij in het begin ’s morgens. Na een poosje was hij daarmee opgehouden.

Lotte, haar vriendin, durfde zelfs te beweren dat Ron zich slapende hield en haar het werk liet opknappen.

‘Welnee, zo erg is het heus niet,’ had Bertie haar man verdedigd. ‘Hij is nog niet wakker te krijgen als je een kanon naast hem afschiet. Het heeft voor mij toch geen zin om te blijven liggen als ik dan al

klaarwakker ben?’ Zij had zich erbij neergelegd, het was niet anders. Ook al betekende het voor Bertie dat ze overdag gebroken was als de baby ’s nachts een paar keer wakker was geweest. Gelukkig had ze nu nog tien weken kraamverlof. In die tijd was Romi door gaan slapen, hopelijk lukte dat ook met haar broertje.

‘Zullen we Beerend naar mama brengen?’ hoorde Bertie nu duidelijk de stem van de kraamhulp door de babyfoon.

‘Ikke tage,’ riep Romi.

‘Je mag hem straks wel even vasthouden, als je op bed zit. Beerend is een beetje te zwaar voor jouw kleine armpjes,’ leidde Stefanie dat in goede banen.

Hun stemmen klonken inmiddels op de overloop en al snel werd de deur opengegooid door Romi. Ze klom op bed.

‘Ikke Bee-end vashouwe.’ Romi ging in de kussens zitten tegen de achterwand van het bed, daarbij geen acht slaand op het feit dat ze haar moeder raakte met haar maaiende beentjes.

‘Kijk een beetje uit, snoes,’ mompelde Bertie. Ze duwde zich omhoog in de kussens. Kon ze nog even naar het toilet, vóór de voeding? Het geluid van een klagelijk huilende Beerend kwam dichterbij. Hm, zo te horen zat dat er niet meer in.

‘Dag mama, hier is je zoontje weer. Hij heeft honger.’ Stefanie kwam binnen met de baby in haar armen.

‘Ik moet naar het toilet, kan dat nog even?’

‘Vast wel. We houden die kleine jongen wel even bezig. Ga maar snel.’

Snel zou het echt niet gaan. Soms voelde ze zich een oud mens, zo traag als alles ging. Moeizaam schoof Bertie haar benen naar de rand van het bed. Ze kwam voorzichtig omhoog om de hechtingen te ontzien. Na de toiletgang moest er gespoeld worden, afdrogen, een nieuw verband en al dat gedoe om te voorkomen dat ze een infectie kreeg. Nodig, dat wist Bertie best, maar o zo vervelend als je haast had.

Terwijl ze in de badkamer bezig was, drong het klagende gehuil van de baby tot haar door. Het duurde Beerend veel te lang. Hoe moest dat straks als ze alleen was? Als de kraamhulp niet meer kwam? Haar moeder kwam dan nog wel een paar dagen helpen, maar daarna moest ze het echt zelf gaan doen. Daar zag ze nu al tegen op.

Ze slofte terug naar de slaapkamer. Romi had Beerend in haar armen, maar aan haar gezichtje was duidelijk te zien dat ze die hui-lende baby maar niks vond.

Stefanie had inmiddels het dekbed teruggeslagen en de kussens opgeschud, zodat Bertie de baby rechtop zittend kon voeden, met een kussen onder haar arm. Ze ging op bed zitten en schoof haar benen weer onder het dekbed. De kou van de overloop had haar onaangenaam verrast.

‘Hier is je kleine man, mama.’ Stefanie nam de baby van Romi over en legde hem in de armen van Bertie.

Even ging er een schok door Bertie heen en wilde ze haar armen wegtrekken.

Stefanie had die beweging kennelijk opgemerkt en keek haar onderzoekend aan. ‘Alles goed?’ vroeg ze op zachte toon. ‘Heb je pijn of voel je je niet lekker?’

‘Het is niks,’ mompelde Bertie. Ze nam de baby over en legde hem aan. Het klagende huilen verstomde zodra hij haar tepel in zijn mondje nam.

Hoewel Bertie het heerlijk had gevonden dat ze Romi twee jaar geleden zelf kon voeden, had ze dat gevoel dit keer helemaal niet. Ze genoot er niet van. Het was haast vanzelfsprekend dat ze borstvoeding was gaan geven. Daar had ze eigenlijk niet eens aan getwijfeld en nog minder over nagedacht, maar nu ze een paar dagen verder waren, kwam die twijfel wel. Waarom moest zij hem voeden? Op die manier kon ze deze taak nooit eens uit handen geven.

Bertie herinnerde zich nu weer hoe lastig het was geweest met Romi, toen ze na tien weken weer was gaan werken. Melk afkolven; flesjes klaarzetten in de koelkast om mee te nemen naar het kinderdagverblijf; het teveel invriezen voor een volgende voeding. Wat een gedoe was het geweest. Dat wilde ze niet nog een keer meemaken. Dan maar minder lang zelf voeden. Voordat de tien weken om waren, kon ze die borstvoeding best afbouwen, nam Bertie zich voor. Ze zou zich dit keer niet gek laten maken door iedereen die riep dat je een baby zo lang mogelijk zelf moest voeden, dat hij daarmee de beste start kreeg. Hele programma’s werden er gewijd aan de voordelen van borstvoeding. Prima, maar waarom hoorde je nooit iets over de nadelen? Dan gaven die lui niet thuis, of ze deden het af met: het verstevigt de band tussen moeder en kind. Je moet er iets voor

overhebben, het is maar zo'n korte tijd in een heel leven.

Fijn, maar vader mocht ook best een band opbouwen, en dan niet met haar afgekolfd melk. Dat gedoe iedere keer wilde ze niet meer, daar had ze echt geen zin in. Ze was toch geen koe, dacht ze opstandig.

Kennelijk voelde Beerend haar boosheid aan. Hij liet haar tepel los, keek haar met grote ogen aan en zette vervolgens een keel op.

Stefanie kwam op het gehuil af. 'Wat is er aan de hand? Wil het niet lukken?'

'Ik heb geen idee, hij liet opeens los,' mompelde Bertie met een licht schuldgevoel.

Stefanie nam de baby over van Bertie en legde hem tegen haar schouder aan. 'Misschien heeft hij te veel lucht ingeslikt.'

Romi, die al die tijd tevreden naar haar broertje had liggen kijken, klom van bed. 'Bee moet tinke.' Ze kwam niet veel later terug met haar beer en een poppenflesje, waarmee ze opnieuw op bed klom om de knuffelbeer eten te geven.

Op het moment dat Stefanie naar huis ging, was Ron nog altijd niet terug van zijn werk. Waar bleef die man van haar nu toch? Was dat werk dan echt zo veel belangrijker dan zijn gezin? Had hij niet in de gaten dat zijn vrouw nog lang niet fit genoeg was om alles alleen te doen?

Bertie wond zich erover op. Ze had hem al een paar keer gebeld en steeds had hij gezegd dat hij er zo aankwam. Dat 'zo' duurde nu al uren. Inmiddels was ze naar beneden gegaan omdat Romi en zij toch iets moesten eten. Stefanie had een maaltijd voor hen gekookt die ze alleen maar op hoefde te warmen, maar daarna kwam het op haar neer. Romi moest gewassen worden en naar bed gebracht, vervolgens was het weer tijd voor de volgende voeding van Beerend.

Over het huishouden hoefde Bertie zich even niet druk te maken, maar wel over het feit dat Ron voor vanavond een paar vrienden had uitgenodigd. Bij Romi hadden ze een geboortefeest gegeven zodat op één middag alle kraamvisite tegelijk kwam. Niet steeds tussen door mensen over de vloer, behalve dan haar ouders en Lotte, anders kreeg je helemaal geen rust. Dat had prima gewerkt. Zo'n feest zouden ze over een paar weken ook geven voor Beerend. Waarom Ron dan nu een vriend en zijn vrouw had gevraagd om te komen, begreep

Bertie niet helemaal. En dat ook nog zonder met haar te overleggen. Vanochtend had Ron haar verteld dat hij Conrad en Helga voor vanavond had uitgenodigd, een voetbalvriend met zijn vrouw.

Bertie had er absoluut geen zin in. Van een rustige avond met zijn tweetjes, wat zitten en vroeg naar bed gaan, kwam er dan niet van.

Het was niet dat ze een hekel aan Conrad en Helga had. Normaal vond ze het wel gezellig als zij kwamen, maar nu even niet. Begreep Ron dat dan niet? Moe als Bertie was, kon ze het echt niet opbrengen om een paar uur lang vrolijk en gezellig te doen. Bovendien was er zo goed als niets in huis. Misschien een paar biertjes en nog een zak chips die al een paar dagen open lag.

Midden in de nacht werd Bertie wakker van een stekende pijn in haar linkerborst. Ze had er vast te lang op gelegen en draaide zich voorzichtig om. Ook had ze het warm; niet normaal warm, maar koortsig warm. Zie je wel, die visite had haar gesloopt, ging het door haar heen.

Ze tastte naar de man die naast haar lag te slapen en duwde tegen zijn rug. 'Ron, word eens wakker.'

Een vaag gebrom was zijn reactie. Waarom werd die man niet gewoon wakker? Ieder ander zou vast schrikken van die duw, maar niet haar man. Opnieuw stootte Bertie hem aan en zei zijn naam nu iets harder en dwingender. 'Ron!'

Pas na vier keer porren en roepen, reageerde hij eindelijk. Onder-tussen was ook Beerend wakker geworden.

'Wa-wat is er?' vroeg Ron nog half slapend.

'Beerend is wakker en ik voel me niet zo goed. Mijn borst doet zeer en volgens mij heb ik koorts. Voel eens aan mijn voorhoofd.' Bertie reikte naar het koordje dat achter het hoofdeind hing om een lampje aan te doen.

Meteen was Ron helderder. 'Koorts? Waarvan dan? Heb je borstontsteking?'

'Geen idee.' Bertie knoopte haar pyjamajasje open en zag meteen de boosdoener. Op haar linkerborst was een flinke rode plek ontstaan en hij voelde hard aan. Aanraking van de borst was in ieder geval behoorlijk pijnlijk.

'Dat ziet er niet best uit,' mompelde Ron. 'Hoe kom je daaraan?'

'Weet ik veel. Wat moet ik nu doen?' Iets dergelijks had Bertie



nog niet eerder meegemaakt. Hoe moest ze dan weten wat ze moest doen?

‘Ik zoek het wel even op.’ Ron stond al naast het bed en schoot in zijn sloffen.

‘Nee,’ hield Bertie hem tegen, ‘haal Beerend eerst. Hij moet een schone luier en eten hebben.’

‘Met die borst? Kan dat wel? Is het niet gevaarlijk voor de baby?’

‘Dat weet ik toch niet,’ mompelde Bertie ontdaan. Tranen sprongen in haar ogen. Was zij een gevaar voor de baby? Er stond haar iets bij over borstontsteking, dat je extra moest voeden. Had het niet iets te maken met de melkklieren? ‘Zoek het eerst maar op, maar wel snel.’

Ron knikte en haastte zich naar beneden. Ondertussen schoof Bertie het bed uit. Een druk op haar blaas leerde haar dat ze moest plassen. Ook dat nog, bovendien voelde ze zich niet erg zeker op haar benen staan. Met een hand tegen de muur om zichzelf te ondersteunen, strompelde ze meer dan ze liep naar de badkamer. Eerst plassen, dan de baby pakken. Ron wist tegen die tijd misschien al wat meer.

Duizelig en trillend van vermoeidheid deed ze wat ze moest doen, verzorgde zichzelf en stond moeizaam op van het toilet. De babykamer. Beerend was harder gaan huilen. Als Romi nu maar niet weer wakker werd. Het moest geen gewoonte worden dat ze met twee kinderen in bed lagen.

Staande bij het ledikant doemde meteen al het volgende probleem op. Daarnet had Bertie gemerkt dat het bewegen van haar linkerarm pijnlijk was voor haar borst, evenals het steunen erop. Hoe moest ze dan de baby optillen?

Waar bleef Ron nu toch? Hij moest Beerend maar uit zijn bedje tillen. Misschien kon ze hem in het ledikant verschonen, in ieder geval een poging doen. Tegen de tijd dat ze een luier en schoonmaakdoekjes had gepakt en in het ledikant had gelegd, kwam Ron al terug met de iPad in zijn hand.

‘Ga jij maar terug naar bed, ik doe het wel. Als het borstontsteking is, moet je ervoor zorgen dat er geen stuwung in die borst ontstaat. Vaak aanleggen en goed leeg laten drinken, dat is belangrijk. Hier,’ hij gaf haar de iPad, ‘lees maar wat erover geschreven wordt.’

Bertie ging terug naar hun slaapkamer en liet zich voorzichtig

weer op het bed zakken. Hechtingen die trokken, vermoeidheid die maar niet wilde wijken, nu weer borstontsteking. Wat kreeg ze nog meer te verwerken? De kraamtijd moest een prettige tijd zijn, waarin je kon genieten van je kindje terwijl anderen het werk om je heen deden en je verwendeten. Dit was niet echt genieten.

Veel voeden, las ze op het kleine scherm. De symptomen klopten met wat ze voelde. Er waren zelfs medicijnen tegen. Die moest Ron morgen dan maar meteen gaan halen.

Haar man kwam terug met de baby in zijn armen en ging naast haar op bed zitten. 'Zal het gaan? Het voeden? Je moet eerst met de aangedane borst beginnen.'

Voorbereid op flink wat pijn legde Bertie het hummeltje aan. Het was niet bepaald een prettig gevoel, toch bracht het wat verlichting toen de druk op haar borst langzaam minder werd. Ze liet hem drinken zolang hij wilde voordat ze hem aan de andere borst aanlegde.

## HOOFDSTUK 2

De vroedvrouw constateerde de volgende dag inderdaad een borstontsteking, maar vond het niet direct nodig om medicijnen voor te schrijven. 'Ik wil het even aanzien. Het is beter dat de ontsteking door vaker voeden overgaat. Je zegt zelf dat je de druk en de pijn dan voelt afnemen. Door medicijnen wordt de melkgift vaak wat minder, bovendien krijgt de baby die stoffen ook binnen. Zolang het geen bacteriële infectie is, geef ik de voorkeur aan extra voeden en geen medicijnen. Je mag wel een paracetamol tegen de pijn innemen als het heel erg wordt. Als de koorts niet binnen twee dagen minder wordt, gaan we over op medicatie.'

Bertie knikte gelaten. Ze wist dat het niet veel zin had ertegen in te gaan.

Ron was kennelijk geschrokken door het gebeuren van de afgelopen nacht en bleef die dag thuis. Wel belde hij veelvuldig met collega's en klanten, maar hij was er in ieder geval en droeg zijn steentje bij aan het gezin. Door de ontsteking en omdat ze vaker moest voeden, voelde Bertie zich aan het einde van de dag volledig opgebrand. Ze had niet meer de fut om uit bed te komen en samen met Ron en Romi te eten. Zelfs honger had ze niet eens.

'Je moet iets eten, liefje. Voor jezelf maar ook voor Beerend,' hield Ron haar voor. 'Ik breng wel iets naar boven, als jij maar zorgt dat je het opeet.'

Bertie knikte tam. Eten, dat was wel het laatste waaraan ze nu wilde denken. Drinken ging er wel in, maar voedsel stond haar tegen. Nog altijd was ze koortsig door de ontsteking en voelde ze zich zo gammel als een oude fiets.

Nu Stefanie naar huis was en Ron samen met Romi beneden at,

werd het iets rustiger op de bovenverdieping en kon Bertie even toegeven aan de slaap.

Zo kwam het dat het eten nog onaangeroerd op het bord lag toen Ron weer bovenkwam. ‘Bertie, je hebt niets gegeten.’ Hij stond opeens naast haar met Beerend in zijn armen en keek haar met een strenge blik aan. ‘Als je beter wilt worden, zul je toch iets moeten eten. Drink in ieder geval wat. Hier is Beerend, het is tijd voor zijn voeding. Ik breng zometeen nog een glas sap voor jou, dan kun je iets drinken tijdens het voeden.’ Hij legde de baby in haar armen en liet haar weer alleen.

Opnieuw volgde het ritueel van aanleggen aan de linkerkant, het samenknijpen van haar ogen tegen die eerste pijn en het langzaam weg voelen ebben. Echt prettig was het voeden nog altijd niet. Bertie kon niet zeggen dat het beter ging. Het liefst stopte ze helemaal met het geven van borstvoeding, maar dat kon nu juist niet vanwege die ontsteking.

De baby zoog en slikte, zoog en slikte, zoog en slikte onverminderd door. Het vertederende gevoel bij het zien van het drinkende kleintje bleef zelfs uit. Bertie voelde zich helemaal leeg vanbinnen, alsof ze een holle pop was met slechts aan de buitenkant levend materiaal. Nog nooit eerder had ze zich zo gevoeld. Warm door de koorts, en toch koud. Vol vanwege de melk in haar borsten, en toch leeg.

Tot haar grote schrik bemerkte ze dat ze op dit moment zelfs niet eens gevoelens voor haar kindje had. Wat was ze voor moeder, als ze niet eens van haar zoontje hield? Haar ogen schoten vol met tranen van schaamte. Kwam het door de drukte om haar heen of door de borstontsteking dat ze zo reageerde, dat haar gevoelens zo waren afgevlakt?

Na de geboorte van Romi had ze iedere minuut van de tijd met de baby samen genoten. Ze had het liefst alles zelf gedaan en niet te veel aan anderen overgelaten, dat herinnerde Bertie zich nog goed. Wat was er dan nu met haar aan de hand? Waarom wilde ze niet een hele dag met haar kleine jongen samen zijn, van hem genieten en naar hem kijken hoe hij in slaap viel?

Ze was beslist een slechte moeder als ze dit soort gedachten had. Met opeengeperste lippen keek ze naar de drinkende baby. Het zou vast nog wel komen. Nu was ze gewoon te moe en te ziek om iets

anders te voelen. Als ze maar eens een nachtje door kon slapen, dat zou al een heleboel schelen.

Net na acht uur belde Berties moeder. ‘Hallo Bertina, hoe gaat het met jullie? Licht Romi al op bed?’ wilde Hedwig van Langen weten. Haar moeder was zowat de enige die haar met haar volledige naam aansprak.

Bertie zat beneden op de bank met een deken over haar benen tegen de kou, ondanks een dikke pyjama, een ochtendjas en warme slossen. Ron had net Romi naar bed gebracht. Zo meteen zou hij vast Beerend mee naar beneden brengen voor de volgende voeding. ‘Ja, mam, ze ligt al op bed. Veel te laat, dat wel. Morgen moet ze weer op tijd naar het kinderdagverblijf.’

‘Ook nu jij thuis bent?’ vroeg Hedwig verbaasd. ‘Dan kun je toch gemakkelijk zelf voor haar zorgen?’

‘Dat zou kunnen, maar als ik haar thuishoud tot ik weer ga werken, zijn we haar plaats kwijt. Zo werkt dat nu eenmaal. Bovendien zit Romi in het ritme van het kinderdagverblijf. Dat wil ik graag zo houden.’

‘Het zal wel, als jij het zegt. Maar ik vind het raar dat je al die tijd dat je thuis bent het kind naar het kinderdagverblijf blijft sturen. Net of het niks kost.’

Bertie hield een zucht binnen. Deze discussie hadden ze al eerder gehad. Kennelijk wilde haar moeder maar niet begrijpen hoe het werkte in de kinderopvang. ‘Gelukkig krijg ik al die maanden ook gewoon doorbetaald van mijn baas.’

‘Dat geluk heb je inderdaad. Als wij ziek zijn, kost het meteen een hoop geld. Knap je al weer een beetje op? Heb je nog kraamhulp, of komt die vriendin van je helpen?’

Bertie wist dat haar moeder het niet zo had op Lotte. Waarom dat was, daar had ze geen idee van. Het was in ieder geval wederzijds. Aan die laatste opmerking ging ze maar voorbij. ‘Ik heb kraamhulp tot vrijdag, dan komt ze nog een paar uurtjes en daarna is het afgelopen.’

‘Zal ik dan in de loop van zaterdag komen? Maandag is Lindsey vrij en kan ze pa en Hugo helpen. Dan ga ik maandag weer bijtijds terug naar huis. Ik kom met de trein. Kan Ron mij komen halen van het station?’

Bertie had ook niet verwacht dat haar vader zijn vrouw helemaal

hierheen zou brengen. ‘Dat denk ik wel. Zaterdag hoeft hij niet te werken. Laat je dan nog wel even weten hoe laat je hier precies aankomt?’

‘Dat zal ik doen. Hoe gaat het met jou? Ben je al uit bed?’

‘Ik zit nu beneden, maar veel komt er niet uit mijn handen,’ gaf Bertie toe. ‘Ik ben nog altijd ontzettend moe en ik heb borstontsteking erbij gekregen.’

‘Ach ja, dat had ik ook bij je broer. Veel aanleggen, dat helpt. Moe, dat is iedere moeder. Dat gaat vanzelf over als de baby eenmaal doorslaapt. Je bent toch nog vrij? Dan heb je tijd genoeg om te rusten, helemaal als Romi ook nog eens drie dagen per week naar het kinderdagverblijf gaat. Ik stond overal alleen voor, met twee kleine kinderen, en ik moest ook nog meehelpen op de boerderij. Je vader kon me echt geen weken achtereen missen. Na de kraamtijd was het direct weer aanpakken.’

Bertie rolde met haar ogen en was blij dat haar moeder het niet kon zien. Dat haar moeder haar hele leven zo hard had moeten werken om rond te komen op de boerderij, dat wist ze zo onderhand wel. Haar broer Hugo en zij kregen dat bij iedere gelegenheid te horen. Hugo moest dat vast nog altijd dagelijks aanhoren, omdat hij samen met zijn vrouw Lindsey op de hoeve van zijn ouders – inmiddels zijn eigen bedrijf – woonde en werkte.

Lindsey werkte vier dagen per week bij de thuiszorg, de rest van de tijd sprong ze bij waar dat nodig was op de boerderij. Een deel van het grote boerenhuis was zodanig verbouwd dat er twee gezinnen konden wonen.

Hugo liever dan ik, dacht Bertie vaak. Omdat ze haar ouders niet zo heel vaak zag, vond ze het niet erg dat haar moeder deze keer een paar dagen zou blijven om te helpen. De kleinkinderen gaven haar vast voldoende afleiding, daar genoot ze altijd volop van. Voor haar eigen kinderen was ze minder hartelijk geweest. Het leven was geen feest, volgens Hedwig van Langen, die les kon je maar het beste zo snel mogelijk leren. Ze bedoelde het vast goed, al was ze minder lief en meelevend dan de moeder van Ron was geweest.

De ouders van Ron waren beiden overleden. Zijn vader bijna negen jaar geleden en zijn moeder slechts een paar maanden na de geboorte van Romi. Ze was vijfenzeventig jaar geworden, en was daarmee een flink stuk ouder dan haar eigen vader en moeder. Ron

was een nakomertje. Ze hadden zijn komst niet meer verwacht aangezien zijn moeder op dat moment al drieënveertig was. Tot die tijd was het slechts bij één kind gebleven: Patrick, de twaalf jaar oudere broer van Ron.

Het leeftijdsverschil zorgde ervoor dat de beide mannen niet veel contact met elkaar hadden. Daarbij woonde Patrick met zijn gezin in Maastricht, ook al geen afstand om vaak af te leggen. Als de broers elkaar twee keer per jaar zagen, was het veel. Het geboortefeest voor Beerend zou een van die keren worden.

Haar moeder praatte nog even verder, vertelde over voorvallen op de boerderij en over mensen uit de omgeving die Bertie zou moeten kennen van vroeger. Bertie luisterde maar met een half oor. Zaterdag zou ze het vast allemaal nog een keer vertellen.

Ron kwam beneden net nadat Bertie afscheid van haar moeder had genomen. ‘Was dat je moeder die belde?’

‘Ja, ze komt zaterdag hierheen. Of jij haar dan van de trein kunt halen. Ze geeft nog door hoe laat ze hier precies aankomt.’

‘Zaterdag? Hm, als ik geen wedstrijd heb.’

‘Toch niet ’s morgens of vroeg in de middag?’

‘We moeten er nog een inhalen.’

‘Dat verzin je ter plekke. Zo erg is het heus niet om mijn moeder van de trein te halen.’

‘Dan doe je het zelf.’ Ron keek haar uitdagend aan.

‘Ik? In mijn toestand? Doe even normaal,’ viel Bertie uit. ‘Ik heb amper de fut om me te douchen en aan te kleden. Voor jou is het een kleine moeite.’

‘Kalm maar, wind je niet zo op. Ik rijd zaterdag wel. We hebben inderdaad geen wedstrijd, je hebt gelijk.’

‘Waarom zeg je dat dan?’ Bertie keek hem verbaasd aan. Wilde hij niet dat haar moeder hierheen kwam, had hij een hekel aan haar? Dat had ze niet eerder gemerkt. Ze voelde dat ze volschoot en al snel drupten de tranen op haar hand.

‘Hé, daar hoef je toch niet om te huilen?’ Ron ging geschrokken naast haar zitten en sloeg zijn arm om haar heen. ‘Liefje, stil nou, zo erg is het echt niet, ik maakte maar een grapje.’

‘Ik vind het geen leuke grap. Mijn moeder doet het voor ons, om ons te helpen,’ snikte Bertie.

‘Dat weet ik wel, schat. Ze is ook welkom en ik ga haar wel van de

trein halen. Stil nou maar. Toe, niet meer huilen.'

Bertie kon zijn armen om zich heen niet verdragen, veel te warm, en ze duwde hem opzij. Zijn bezorgde blik kon ze niet langer aanzien. Voorzichtig stond ze op en ze vulde in de keuken een glas met water dat ze gulzig opdronk.

'Heb je eigenlijk nog gegeten?' wilde Ron weten. Hij was achter haar aangelopen.

Het bord had ze schoongespoeld en in de vaatwasser gezet, de inhoud lag echter in de vuilnisbak, onder wat ander afval. Bertie had het echt niet weg kunnen krijgen zonder kokhalsneigingen te krijgen. Een keer wat minder eten gaf vast niets, als ze maar voldoende dronk. 'Ik heb alles op,' antwoordde ze met een stalen gezicht. 'Was Beerend nog niet wakker?'

'Ik haal hem zo meteen. Zet jij alvast koffie?'

Zaterdag, terwijl Ron haar moeder was gaan halen bij het station, kwam Lotte binnenlopen voor koffie.

'Hoi, hoe gaat het hier? Krijg je het een beetje gedraaid met twee kids?' Lotte, dol op kinderen, werd meteen door Romi besprongen.

'Paadje ije,' gilde Romi.

Beerend, die in diepe rust in zijn Maxi-Cosi in de box lag, werd wakker van zijn zus en begon geschrokken te huilen.

'Kijk nou wat je doet,' riep Bertie boos uit.

'Dat is niet best, Romi, zullen wij je kleine broertje eens snel gaan troosten? Hij schrok van jouw gegil.' Lotte knipoogde naar Bertie en liep met Romi op haar rug naar de box. Ze zette het meisje op de grond en tilde de baby uit de Maxi-Cosi. 'Stil maar, lieverd. Niet zo huilen, dat was je zusje die even gek deed,' begon Lotte op zachte toon tegen Beerend te praten.

Romi klom haast in haar benen om bij haar broertje te kunnen komen.

Bertie zag met lede ogen aan hoe Lotte haar baby en haar dochter stil wist te krijgen. Hoewel de borstontsteking inmiddels verdwenen was, bleef ze erg moe. Het hielp ook niet dat Beerend 's nachts wel een keer of twee wakker werd om te eten. Bertie hield het op het vele voeden tijdens de borstontsteking. Ron meende dat haar voeding iets terug was gelopen en dat hij zich daarom vaker meldde.



‘Mag Romi bij Beerend in de box?’ haalde Lotte haar uit haar overpeinzingen.

‘Als ze niet op de Maxi-Cosi gaat hangen, en als ze blijft zitten. De bodem staat nu wat verder omhoog omdat ik Beerend er anders niet uit kan tillen.’ Bertie beet op haar lip. Ze vond het niks om Romi bij de baby te laten. Het kind was veel te speels en begreep nog niet dat ze de baby niet hetzelfde kon behandelen als haar grote beer.

‘Wij zijn er toch bij, dan kan er niet veel misgaan,’ meende Lotte en ze tilde Romi in de box die meteen de mobiel boven het hoofd van haar broertje in beweging zette. Beerend volgde het allemaal met grote interesse.

Lotte ging bij Bertie aan tafel zitten. ‘Hoe gaat het met je? Je ziet er niet meer zo koortsig uit als van de week. Is die ontsteking nu helemaal over?’

‘Gelukkig wel, maar ik ben nog steeds heel erg moe.’

‘Begrijpelijk, het is best druk met twee kinderen. De kraamhulp was gisteren voor het laatst?’

Bertie knikte. ‘Dat klopt, maar dit weekend komt mijn moeder nog een paar dagen helpen. Ze logeert tot maandag bij ons.’

‘Ik kan je in het vervolg ook komen helpen als het nodig is,’ ging Lotte verder.

Bertie keek haar vriendin verbaasd aan. ‘Jij moet toch werken door de week?’

‘Vanaf volgende week niet meer. Het bedrijf gaat sluiten. We zijn failliet.’ Met een spijtig gebaar liet ze haar handen in haar schoot vallen. ‘Woensdag gaat de deur definitief op slot.’

‘Dat meen je niet,’ riep Bertie geschrokken uit. ‘Wat vreselijk. Hoeveel man werkt er bij dat bedrijf?’

‘Vierentwintig mensen in totaal. Iedereen staat op straat. De lui van de administratie moeten het papierwerk verder afhandelen, maar wij, uit de productie, hoeven niet meer te komen.’

‘Afschuwelijk. Had je een idee dat dit eraan zat te komen?’

‘Absoluut niet. Het komt als een donderslag bij heldere hemel. De orders liepen wel iets terug de laatste tijd, maar niet zodanig dat er banen op de tocht stonden.’

Lotte werkte al negen jaar bij een glasblazerij die glaswerk voor winkels en laboratoria maakte, maar op bestelling ook allerlei sierlijke voorwerpen. Een familiebedrijf, wist Bertie, dat al ruim zestig

jaar bestond. Tot nu dan. Failliet.

‘Wat ga je nu doen?’

Lotte haalde haar schouders op. ‘Ik ga me inschrijven bij alle uitzendbureau’s en aanpakken wat ik kan krijgen. Iets in mijn eigen vakgebied zal ik hier niet zo snel meer vinden, vrees ik. Maar ik vind echt wel weer werk, daar ben ik niet zo bang voor.’

‘Je krijgt toch wel een uitkering?’

‘Natuurlijk, daar heb ik recht op. Dankzij mijn goedkope flatje kan ik daar zelfs blijven wonen als ik in de bijstand zit.’ Lotte had in Schoonhoven het vak van glasblazer geleerd en had in de buurt van Breda werk en een woning gevonden. Daar hadden Bertie en zij elkaar leren kennen, omdat Bertie in Breda als student op kamers had gezeten. Zo was er een hechte vriendschap ontstaan tussen de beide jonge vrouwen.

‘Misschien kan ik je helpen. Zal ik eens bij het hotel informeren of er een vacature vrij is?’ stelde Bertie voor. Hoewel ze nog lang niet terug aan het werk ging, kon ze in die tijd wel proberen haar vriendin te helpen.

‘Bij jou in het hotel? Als wat? Kamermeisje? Of in het restaurant in de bediening? Ik ben niet bepaald klantvriendelijk,’ deed Lotte het ietwat lacherig af. ‘Dat zie ik mezelf toch echt niet doen.’

Ze was inderdaad niet op haar mondje gevallen, wist Bertie. Dat had Lotte vroeger heel wat aanvaringen opgeleverd en zelfs een relatie gekost. ‘Je moet het zelf weten, ik kan het altijd vragen.’

‘Nee, doe maar niet. Lief van je, maar ik vind vast wel iets. Desnoods bij een champignonkwekerij.’

Bertie hoorde een auto stoppen naast het huis. Dat moest Ron zijn met haar moeder. Langzaam kwam ze omhoog om de nieuwkomer te begroeten.

Dat ze zo voorzichtig was, viel zelfs Lotte op. ‘Heb je nog altijd last van je hechtingen? Je loopt nog steeds zo moeilijk. Wanneer worden de hechtingen verwijderd?’

‘Dat doen ze niet. Ik ben gehecht met oplosbare draad. Maar pijnlijk is het nog wel. Te strak gehecht, vermoed ik. Bij Romi had ik daar een heel stuk minder last van.’

Ron kwam binnen, gevolgd door zijn schoonmoeder. De eerste blik van Hedwig van Langen was voor Romi en de baby in de box.

‘Daar zijn mijn kleine schatjes.’ Ze liep meteen naar de box.

Op deze blijk van liefde zou Bertie bijna jaloers worden. Wanneer had haar moeder haar ooit zo hartelijk begroet? Het was een gegeven dat moeders die oma werden meer van de kleinkinderen genoten dan ze van hun eigen kinderen hadden gedaan. Misschien was dat genetisch zo bepaald omdat ze nu wel de lusten maar niet de lasten hadden.

‘Oma!’ Romi strekte haar armpjes om uit de box getild te worden. Ook Beerend kreeg een aai over zijn wangetje van zijn grootmoeder. Vervolgens was Bertie aan de beurt. Zij moest het doen met een vluchtige kus op haar wang.

‘Dag, Lotte,’ mompelde Hedwig tegen de andere vrouw. ‘Alles goed met jou?’

‘Ja hoor. Met u ook? Lang geleden dat we elkaar zagen, mevrouw Van Langen.’ Lotte stak een hand uit naar Berties moeder, die een slap handje teruggaf.

‘Dat zal met Rons verjaardag zijn geweest,’ knikte Hedwig. ‘En nu is oma er weer, hè, kleine dot van me,’ ging ze tegen Romi verder.

‘Oma sjozeetje?’ wilde Romi weten.

Hedwig begreep feilloos waar ze het over had en knikte. ‘Oma blijft bij jullie logeren, mag dat van jou?’

‘Jaaaa!’ juichte de kleine meid.

Twee vriendinnen, twee levens, zo verweven en vertrouwd. Maar jaloezie ligt op de loer en zet hun vriendschap onder druk.

Na de bevalling van haar tweede kindje zou Bertie op een roze wolk moeten zitten, maar in plaats daarvan zakt ze weg in een postnatale depressie. Ze probeert met hulp van haar beste vriendin Lotte het gezinsleven op te pakken, maar het lukt haar niet.

Aan het ziekenhuisbed maakt Lotte haar verwijten en Bertie begrijpt er niets van. Wat is dit ineens? Lotte is toch haar steun en toeverlaat? Langzaam dringt tot Bertie door waar Lotte mee bezig is, maar wie geloof haar?



**José Vriens** heeft vele romans op haar naam staan, waaronder *Verblind* en *Chinagirl*. Ook is ze bestuurslid van het Valentijngenootschap.

'Ik heb het boek heel vlot uitgelezen, omdat ik aan de lippen van de verteller hing.' \*\*\*\*

– Lezersreactie op bol.com over *Chinagirl*

Z&K

ISBN 978-94 0190 493 3 NUR 340



9 789401 904933

www.zomerenkeuning.nl